

A decorative graphic on the left side of the page, consisting of a large blue triangle pointing right, followed by a series of overlapping triangles in light grey, green, and blue, creating a sense of movement and depth.

Granskning av bistånd till medellösa individer som ej omfattas av ekonomiskt bistånd

Rapport

Karlskrona kommun

2026-09-11

Antal sidor 10

1 INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	4
3	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
3.1	<i>Avgränsning och ansvarig nämnd</i>	5
4	Revisionskriterier	5
5	Metod	5
6	Resultat av granskningen	6
6.1	<i>Arbete med akut ekonomiskt bistånd</i>	6
6.1.1	Organisering och uppgiftsfördelning	6
6.1.2	Styrning av handlägningsprocessen	6
6.1.3	Säkerställa följsamhet till handlägningsprocessen	8
6.1.4	Bedömning	9
7	Samlad bedömning och rekommendationer	10

1 SAMMANFATTNING

Azets Revision & Rådgivning har fått i uppdrag av Karlskrona kommuns revisorer att översiktligt granska arbetsmarknadsnämndens arbete med medellösa individer utan rätt till ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd).

Syftet med granskningen har varit att bedöma om arbetsmarknadsnämnden säkerställt en ändamålsenlig handläggning av de individer i kommunen som är i behov av akut ekonomiskt bistånd.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att arbetsmarknadsnämnden endast delvis säkerställt en ändamålsenlig handläggning av de individer i kommunen som är i behov av akut ekonomiskt bistånd.

I det följande redovisas våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga.

Nej Endast delvis I allt väsentligt Ja 	
Revisionsfråga	Bedömning
Har nämnden säkerställt att bedömningar av akut ekonomiskt bistånd sker i enlighet med Socialtjänstlagen (2025:400) och Socialstyrelsens handbok?	Endast delvis
○ Hur säkerställs att kommunen uppfyller sitt yttersta ansvar att bevilja bistånd i akuta nödsituationer, även när individen inte är berättigad till försörjningsstöd? ○ Hur säkerställer kommunen att personer som vistas tillfälligt i kommunen får akut bistånd enligt 29 kap. 4 § SoL?	

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderas arbetsmarknadsnämnden att:

- Tydliggöra de förutsättningar som krävs för att vara berättigad till akut ekonomiskt bistånd.
- Tydliggöra formerna för handläggning av akut ekonomiskt bistånd.
- Följa upp och utvärdera handläggningen av akut ekonomiskt bistånd.

2 BAKGRUND

Azets Revision & Rådgivning har fått i uppdrag av Karlskrona kommuns revisorer att översiktligt granska arbetsmarknadsnämndens arbete med medellösa individer utan rätt till ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd).

4 kap. 1 § SoL: En kommun ansvarar för socialtjänsten inom sitt område och har det yttersta ansvaret för att enskilda får de insatser som de behöver. Kommunens ansvar inskränker inte det ansvar som andra huvudmän har.

2 kap. 1 § SoL: Socialtjänsten ska med utgångspunkt i demokrati och solidaritet främja enskildas - ekonomiska och sociala trygghet, - jämlika och jämställda levnadsvillkor, och - aktiva deltagande i samhällslivet

I Karlskrona ansvarar arbetsmarknadsnämnden för myndighetsutövning och beslut om ekonomiskt bistånd. Enligt reglemente för arbetsmarknadsnämnden¹ är nämnden ansvarig för ekonomiskt bistånd och försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen². Enligt 12 kap 1 §-3 § SoL (2025:400) kan socialnämnd (eller motsvarande) bevilja ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd) till en enskild som själv inte kan tillgodose sina ekonomiska behov.

Enligt Socialstyrelsens handbok för ekonomiskt bistånd framgår att "kommunen har ett yttersta ansvar att enskilda kan ha rätt till bistånd i akuta nödsituationer. Detta gäller även i de fall en kommun inte har huvudansvaret för den enskilde"³. Detta gäller även om enskild är hemmahörande i annan kommun men tillfälligt vistas i kommunen, se 29 kap. 4 § SoL, där det framgår att vistelsekommunen ansvarar för insatser som behövs i akuta situationer.

Revisorerna bedömer att det finns en risk att kommunens befintliga rutiner och riktlinjer för akut ekonomiskt bistånd inte säkerställer att de kommuninvånare (eller de som vistas tillfälligt) som inte heller är berättigade till försörjningsstöd, får behovet av akut bistånd tillgodosett.

3 SYFTE, REVISIONSFRÅGOR OCH AVGRÄNSNING

Syftet med granskningen har varit att bedöma om arbetsmarknadsnämnden säkerställt en ändamålsenlig handläggning av de individer i kommunen som är i behov av akut ekonomiskt bistånd.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Har nämnden säkerställt att bedömningar av akut ekonomiskt bistånd sker i enlighet med Socialtjänstlagen (2025:400) och Socialstyrelsens handbok?
 - Hur säkerställs att kommunen uppfyller sitt yttersta ansvar att bevilja bistånd i akuta nödsituationer, även när individen inte är berättigad till försörjningsstöd?

- Hur säkerställer kommunen att personer som vistas tillfälligt i kommunen får akut bistånd enligt 29 kap. 4 § SoL?

3.1 AVGRÄNSNING OCH ANSVARIG NÄMND

Granskningen har avgränsats till verksamhetsår 2026 och avser arbetsmarknadsnämnden.

4 REVISIONSKRITERIER

I granskningen har revisionskriterierna utgjorts av:

- 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725), KL
- 2 kap. §§ 1–3, 5 kap. § 2, 10 kap. §§ 1 och 5, 14 kap. § 3 samt 34 kap. Socialtjänstlag (2025:400), SoL
- 5 kap. § 19 SOSFS 2014:5 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS

5 METOD

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av bland annat delegationsordning för arbetsmarknadsnämnden, stödrutin nyansökan samt stödrutin vid ansökan om tillfälligt ekonomiskt bistånd till hemresa annan kommun
- Intervjuer har genomförts med enhetschef för ekonomiskt bistånd samt verksamhetsutvecklare.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Ett utkast av rapporten är faktakontrollerad av enhetschef för ekonomiskt bistånd samt verksamhetsutvecklare.

6 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

6.1 ARBETE MED AKUT EKONOMISKT BISTÅND

6.1.1 Organisering och uppgiftsfördelning

Som tidigare nämnts i avsnitt 2 är arbetsmarknadsnämnden ansvarig för ekonomiskt bistånd och försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen. Arbetsmarknadsförvaltningen är indelad i tre avdelningar, varav arbetsmarknadsavdelningen är en av dessa. Arbetsmarknadsavdelningen är i sin tur indelad i tre enheter:

- Enheten för arbetsmarknadsplanering: som har till uppgift att planera och följa upp insatser på individnivå.
- Enheten för arbetsmarknadsaktivitet: som har till uppgift att genomföra aktiviteter utifrån enskildas behov.
- Enheten för ekonomiskt bistånd: som är ansvarig för myndighetsutövning och ska fatta beslut om ekonomiskt bistånd, vilket även omfattar akut ekonomiskt bistånd.

Enligt arbetsmarknadsnämndens delegationsordning (2026-04-22, § 39)¹ har bidragshandläggare och myndighetshandläggare delegation på beslut om försörjningsstöd enligt riksnorm. Samma funktioner har även delegation på beslut om ekonomiskt bistånd utöver riksnorm med maximalt 50 procent av basbelopp. Därutöver har verksamhetsutvecklare på arbetsmarknadsavdelningen och enhetschef delegation på beslut om ekonomiskt bistånd med max ett basbelopp.

Det framgår av arbetsmarknadsnämndens delegationsordning att befattningshavare inom Sydostjouren² har, under aktiv tjänstgöring, delegation på beslut om ekonomiskt bistånd till boende och uppehålle i akuta situationer.

6.1.2 Styrning av handlägningsprocessen

Det framförs vid intervju att arbetet med akut ekonomiskt bistånd i kommunen utgår från Socialstyrelsens handbok för ekonomiskt bistånd³. Som tidigare nämnt i avsnitt 2 anges det i handboken att det inte är reglerat vad ett akut bistånd ska innehålla. Socialtjänsten behöver göra en individuell bedömning i varje enskilt fall av behov som är akuta. Exempel som framförs i handboken är ekonomiskt bistånd till mat, tillfällig logi, läkemedel eller hemresor. Det framgår även av handboken att en enskild inte alltid är berättigad till ekonomiskt bistånd. Detta avser tillfällen då den enskilde vid upprepade tillfällen agerat på sådant sätt att ett nödläge har uppstått.

¹ Delegationsordning för arbetsmarknadsnämnden. Arbetsmarknadsnämnden 2026-04-22, § 39.

² Sydostjouren är en gemensam socialjour för Borgholm, Emmaboda, Högsby, Kalmar, Karlskrona, Mönsterås, Mörbylånga, Nybro, Oskarshamn och Torsås kommuner.

³ Ekonomiskt bistånd – Handbok för socialtjänsten. Socialstyrelsen 2021-06-01.

I kommunen finns det ett flertal rutiner för olika delar av handläggningen kring ansökan om ekonomiskt bistånd, däribland en vägledning i handläggningen av ekonomiskt bistånd⁴. Vägledningen gör bland annat gällande att samtliga individer/hushåll som ansöker om ekonomiskt bistånd som nya ärenden ska bokas in för besök inom två dygn. Rutin för handläggning vid nyansökan⁵ anger att den sökande ska informeras om krav och regler kring ekonomiskt bistånd vid den första kontakten.

Det framförs vid intervju att ansökningar om ekonomiskt bistånd kan inkomma på ett flertal sätt, till exempel genom pappersblankett eller telefonsamtal. Vid intervju uppges det att individer som ansöker om akut ekonomiskt bistånd vanligen tar kontakt med kommunen genom socialtjänstens reception. Enligt rutinen för handläggning vid nyansökan arbetar två handläggare inom ekonomiskt bistånd jour för att kunna ta emot och hantera brådskande ärenden, däribland ansökningar av akut ekonomiskt bistånd. Vid förekomst av sådana ärenden ska handläggare träffa den sökande samma dag som ansökan inkommer. Utifrån detta möte ska handläggarna göra en gemensam bedömning om ärendet behöver hanteras akut eller om det kan ske enligt gällande rutiner.

Inkommer det en ansökan efter kontorstid kan den hanteras av socialjouren om det bedöms vara akut. Digitala ansökningar hanteras vanligen nästkommande vardag av ordinarie handläggare. Det beskrivs vid intervju att det vanligen inkommer mellan fem och tio ärenden kring akut ekonomiskt bistånd till socialjouren per år från Karlskrona kommun. Vid intervju uppges det att oavsett om ärendet ska hanteras akut eller inte ska gällande rutiner följas. Det framgår av rutinen för handläggning vid nyansökan att det ska göras en aktualisering om det inkommer en ansökan, oavsett ansökansform. Utredning ska därefter alltid inledas utifrån aktuell aktualisering. Om ansökan inte avser en "återansökan" ska en utredning inledas. Det anges i rutinen att utredningen ska omfatta samtliga personer som ingår i det hushåll som ansökan avser. Vi har tagit del av en checklista för nybesök⁶ som anger 18 steg för genomförandet av besöket. Stegen inkluderar bland annat information till den enskilde om ekonomiskt bistånd samt utredning av den enskildes inkomster.

Vägledningen i handläggning av ekonomiskt bistånd anger att beviljandet av akuta boendelösningar ska vara restriktivt och att det ska genomföras en individuell bedömning i samtliga ärenden. Vi har även tagit del av en rutin för ansökan om tillfälligt ekonomiskt bistånd för hemresa till annan kommun⁷. Enligt rutinen ska beslut om bistånd föregås av en utredning om den enskilde kan genomföra resan med egna medel. För detta ska kontohandlingar begäras. Det framgår vidare hur biståndets storlek ska beräknas och hur det ska betalas ut. Vid intervju uppges det att det även sker en kontroll av individens folkbokföringsadress.

⁴ Handläggningsrutin – En vägledning för handläggning av ekonomiskt bistånd. Beslutsinstans saknas. 2025-09-04.

⁵ Stödrutin nyansökan. Beslutsinstans saknas. 2026-03-02.

⁶ Checklista nybesök. Datering saknas.

⁷ Stödrutin vid ansökan om tillfälligt ekonomiskt bistånd till hemresa annan kommun. Beslutsinstans saknas. 2026-04-14.

Det framförs vid intervju att det inte förs någon statistik över antalet ärenden som avser akut ekonomiskt bistånd. Uppskattningsvis handlar det om två till fem ärenden per månad. Det framförs också att det, vid tidpunkten *efter* granskningens genomförande, har införts ett nytt moment i handlägningsprocessen som ska möjliggöra uppföljning av beslut kring akut ekonomiskt bistånd.

Vi noterar att det har genomförts en översyn av befintliga rutiner under granskningens genomförande. Utifrån denna översyn har det utarbetats en särskild stödrutin för handläggning av akuta ärenden.

6.1.3 Säkerställa följsamhet till handlägningsprocessen

Vi har tagit del av arbetsmarknadsavdelningens kvalitetsutvecklings- och kontrollplan⁸ för år 2026. Ett av kontrollmomenten i planen är granskning av handläggning inom enheten för ekonomiskt bistånd. Granskningen ska genomföras av verksamhetsutvecklare genom en stickprovskontroll.

Det uppges vid intervju att kontrollernas fokus anpassas årligen efter identifierade behov i verksamheterna. Under år 2026 kommer fokus att riktas på dokumentationen i utredningarna i syfte att säkerställa att bedömningar och beslut är förenliga samt att handläggningen sker i enlighet med gällande lagstiftning. Vad gäller kontrollen inom ekonomiskt bistånd ska denna omfatta cirka 15 procent av samtliga pågående ärenden. Det beskrivs vid intervju att verksamhetsutvecklare gör urvalet för kontrollen. Ingen standardiserad urvalsmetod används men hänsyn ska tas till fördelning mellan kön och ålder i utvalda ärenden. Kontrollerna ska påbörjas i juni månad och resultatet planeras att vara färdigställt under september/oktober.

Enligt kvalitetsutvecklings- och kontrollplanen ska resultatet av kontrollen rapporteras till berörd enhetschef och avdelningschef. Det uppges vid intervju att det även kommer att ske en återkoppling på både grupp- och individnivå till handläggarna. Det framförs vidare vid intervju att verksamhetsutvecklare är, i samverkan med enhetschef och avdelningschef, ansvarig för att omsätta resultatet av kontroller i utvecklingsåtgärder. Processen för att omsätta resultatet i utvecklingsåtgärder beskrivs inte i planen eller någon skriftlig rutin. Anledningen till detta uppges vara att det skiljer sig åt beroende på vad som framkommer i granskningen.

Det framförs vid intervju att tidigare genomförda kontroller föranledde ett flertal utvecklingsinsatser, däribland genomgång av Socialstyrelsens handbok för ekonomiskt bistånd med handläggarna. Det beskrivs att utvecklingsinsatserna kan vara direkt riktade till en handläggare eller till hela gruppen beroende på vad kontrollerna visar. Det uppges vid intervju att det utarbetas en skriftlig handlingsplan till följd av varje granskning. Vi har tagit del av exempel på den senast utarbetade handlingsplanen.

⁸ Kvalitetsutveckling- och kontrollplan – Arbetsmarknadsavdelningen 2026. Ledningsgruppen februari år 2026.

6.1.4 Bedömning

Vår bedömning är att arbetsmarknadsnämnden **endast delvis** säkerställt att bedömningar av akut ekonomiskt bistånd sker i enlighet med Socialtjänstlagen (2025:400) och Socialstyrelsens handbok.

Vår samlade bedömning bygger bland annat på våra iakttagelser kopplade till revisionsfrågans två underliggande frågor. Den första frågan avser hur kommunen säkerställer sitt yttersta ansvar att bevilja bistånd i akuta nödsituationer, även när en individ inte har rätt till försörjningsstöd. Den andra avser om kommunen säkerställer att personer som vistas tillfälligt i kommunen och är i behov av akut bistånd också får sådant bistånd.

Vi bedömer att de skriftliga rutinerna delvis är tydliga och ändamålsenliga utifrån nödsituationer som kan uppstå då individer är i behov av akut ekonomiskt bistånd.

Vi bedömer att det skulle vara mer ändamålsenligt att tydligare särskilja akut bistånd genom att bryta ut detta i en egen rutin. Vid vår genomgång av styrdokumentet framgår det inte att något dokument enbart behandlar akuta situationer. I stället rör det sig om en sammanblandning av de mer vanligt förekommande insatserna inom ekonomiskt bistånd samt de bedömningar som ligger till grund för beslut om dessa. Detta innebär att berättigande till akut ekonomiskt bistånd inte framgår som ett tydligt avgränsat område. Sammantaget bedöms det därför att det inte är tillräckligt tydligt om, och vilken typ av hjälp, den enskilde kan få, särskilt i akuta situationer. Vi konstaterar att nämnden inte har tydliggjort kriterierna för vilka ärenden som ska bedömas vara akuta eller inte. Vi bedömer att det finns risk att de bedömningar som ligger till grund för beviljande av akut ekonomiskt bistånd saknar tillräcklig grund i styrdokument. Vi bedömer att resurser i form av två jourarbetande handläggare är ändamålsenligt för att säkerställa att akuta behov av ekonomiskt bistånd omhändertas.

Utifrån de iakttagelser som vi gör i granskningen, bedömer vi att nämnden, i allt väsentligt, säkerställer att individer som vistas tillfälligt i kommunen och är i behov av akut ekonomiskt bistånd får detta, under förutsättning att den enskilde är berättigad till biståndet.

Utöver ovan kan vi konstatera att det bedrivs ett systematiskt kontrollarbete för att säkerställa följsamhet till gällande rutiner. Det genomförs inte några särskilda kontroller av akut ekonomiskt bistånd men i och med att kontrollerna avser handläggning av allt ekonomiskt bistånd kan även akuta ärenden omfattas. Vi noterar att handlingsplaner, i kvalitetsförbättrande syfte, utarbetas efter egenkontroll. Detta bedömer vi som positivt.

Med anledning av att det inte går att urskilja vad som är akut ekonomiskt bistånd i dokumentationen samt att det finns särskilda rutiner för hantering av processen bedömer vi att det finns behov av att överväga att genomföra särskilda kontroller av följsamheten till denna process.

7 SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Syftet med granskningen har varit att bedöma om arbetsmarknadsnämnden säkerställt en ändamålsenlig handläggning av de individer i kommunen som är i behov av akut ekonomiskt bistånd.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att arbetsmarknadsnämnden endast delvis säkerställt en ändamålsenlig handläggning av de individer i kommunen som är i behov av akut ekonomiskt bistånd.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderas arbetsmarknadsnämnden att:

- Tydliggöra de förutsättningar som krävs för att vara berättigad till akut ekonomiskt bistånd.
- Tydliggöra formerna för handläggning av akut ekonomiskt bistånd.
- Följa upp och utvärdera handläggningen av akut ekonomiskt bistånd.

Datum enligt ovan

Azets Revision & Rådgivning AB

Liv Ahlgren

Verksamhetsrevisor

Jörn Walroth

Certifierad kommunal revisor/kvalitetssäkrare

Liam Alldén

Verksamhetsrevisor